

Jiří
Klečka

Pět
ročních
období

VYŠEHRAĐ

Pět ročních období

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.ivysehrad.cz

www.albatrosmedia.cz

Jiří Klečka

Pět ročních období – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA a.s.

Jiří
Klečka
Pět
ročních
období

Jiří
Klečka

Pět
ročních
období

VYŠEHRAĐ

Kniha vychází s přispěním Ministerstva kultury ČR

© Jiří Klečka, 2019,
zastoupení literární agentura
MÁM TALENT, s. r. o.

Illustrations © Sylvie Kotercová, 2019
Foto autora © Daniel Maďa, 2019

ISBN tištěné verze 978-80-7601-165-6
ISBN e-knihy 978-80-7601-208-0 (1. zveřejnění, 2019)

Monice – za to, žes věřila.

Jaro
Léto
Podzim
Zima

Na konci

Co říct, když se ocitnete na konci?

Nechceme, aby dobré dny skončily. Snažíme se předstírat, že věci běží dál – klopíme hlavy a razíme si cestu chodbou, ruce natažené před sebe, a tak nějak doufáme, že najdeme kliku. Zamkneme to, co zbylo, uvnitř sebe a schoulíme se někde do rohu, kde je klid a svět se nedožaduje pozornosti. Protože co jiného stojí za záchranu než to, co jsme v životě prožili? Co jsme prožili, určuje, kým jsme.

Jmenuji se Filip a jsem na konci. To je místo, kde se momentálně nacházím.

Konec symbolizovaný hlinou, kterou svírám v dlaních.

Přitáhnu si límec kabátu více k tělu, studený vítr posílá sem dolů ledové kapky sychravého deště a mě mrazí až na kost. Lidé poslušně čekají, až dá smutný manžel poslední sbohem své ženě. Julie, naše pětiletá dcera, se mi vine k pasu a stisk její ruky je pevný a jistý.

Dešťové kapky dopadají na náhrobní kámen s vytesaným jménem mé ženy a já čekám, že se nápis začne

rozpíjet. Že ten nemilosrdný letopočet, který vymezil její čas tady, zmizí a namísto něho tu bude nekonečno. Nekonečná spirála času, která se bude nekonečně kroutit a pořád dokola se opakovat. Všechna ta setkávání, dotyky rukou a chvíle vzrušení, kdy konečně chápete, jak vesmír funguje.

Ta všední rána, která vám poté, co skončí, připomenou, jak výjimečná byla. Tiché večery plné nevyřčených slov. Minuty, které jste proleželi v nevědomí vlastní smrtelnosti.

„Tati?“

Dívám se na ten pravidelný, šedivý obdélník a pořád odmítám uvěřit tomu, co leží na jeho dně. Všechny sny, všechny šťastné chvíle svého života pohřbívám právě dnes.

„Tati?“

Julie mě tahá za kabát. Podívám se na ni, do jejích očí, ke mně zvednutých: vstříc dešti, který neustává, vstříc tomu, co přijde.

„Copak, zlato?“

„Všichni už čekají.“

Ano, všichni už čekají. Nejradši bych je nechal čekat, dokud bychom tady nezapustili kořeny. Myslím, že to byl dokonce příběh jedné Sylviiny dětské knížky. O lidech, kteří se stali stromy.

Jako kdybych ji viděl. Kývá hlavou a v tváři se jí zračí ten křivý, pobavený úsměv, kterým mi oznamuje: „Já ti to říkala.“

Sleduji navlhlou hlínu, jak padá z mé dlaně. Juliina ruka je natažena stejně jako ta moje, z její malé ručky padají hliněné vločky a už ve vzduchu se mísí s kapkami deště.

Pod mými botami se do země vpíjejí okvětní lístky smutečních květin. Blátivá louka tvoří jakousi cestičku k tomu, co nedokážu nechat jít.

„Tati? Půjdeme?“

Ne, chce se mi odpovědět. Nepůjdeme. A víš proč, zlato? Protože tohle místo – tenhle bod je určující pro to, zda najdeš cestu zpátky. Tady se dělí život na etapy *před* a *po*. A já chci zůstat tady, tady v *před*. Chci tady zůstat, protože nás v *po* nic dobrého nečeká. Nechci si klást otázky, nechci na ně hledat odpovědi. Chci prostě pokračovat v životě, který byl jasný a daný. Tys měla vyrůst, odejít na vysokou a my s tvou matkou jsme si měli dělat legraci ze svých šedin. Měli jsme společně stárnout a sledovat, jak se z tebe stává dospělá žena. Tvá matka mě pak měla uklidňovat, když sis domů přivedla kluka. Díval bych se na něj s nedůvěrou, dělal bych si z něj legraci, tvá matka by mě pod stolem lehce kopala a já bych tvrdohlavě šel za svým cílem. Ukázat tobě a tvé matce, že jediným mužem v této rodině jsem já. Jenomže pak bych se na tvou matku podíval a ona by mi tím svým vševědoucím úsměvem srovnala myšlenky v hlavě. Protože tohle ona uměla – vtisknout jednoduchým gestům ten pravý význam v pravý čas.

A pak, to až byste odešli (za životem), bych si s ní sedl do křesla, přitiskl se k ní a už bych ji nepustil. Řekl bych jí, že nikdy neodejde. Že už nás nikdo nevyruší. Vypojil bych telefon, zatáhl závěsy a připravil bych celý dům pouze na její přítomnost. Zabořil bych svou tvář do jejích vlasů a snažil bych si zapamatovat její vůni. A pak jí dal pusu na znamínko, které měla na pravé straně krku – to znamínko, které jsi po ní zdělila. Znamínko, které je symbolem důvěry mezi dvěma lidmi, kteří se znají tak dobře, že pro ně ani tělo toho druhého není tajemstvím. Drobné jizvičky – nedokonalosti, které nám vtiskl Bůh, jak Sylvie říkávala, a v jehož přítomnost tak nezvratně věřila.

Poslouchali bychom hudbu a ona by pořád mluvila. Mluvila by a neposlouchala by text, tak jak to dělávala. Kolotoč jejích myšlenek by se roztočil, a zatímco by si zpěvák v písni vyléval srdce, začala by zpochybňovat jeho důvody k takovému vyjádření citů. A dřív než by ta slova dokončila, hned by zas skočila k dalšímu tématu. Třeba k oblíbené knížce, o které už by mě přes rok přesvědčovala, abych si ji přečetl.

Seděl bych a sledoval ji. A kdyby se mě zeptala, proč se usmívám – jestli ji vůbec poslouchám, vzal bych ji za ruku a řekl bych, že jsem si nikdy neuvědomoval, jak moc ji miluji. Abych si to uvědomil, tak ji musím ztratit. Nechtěl bych ji pustit. Nechtěl bych ji nechat jít.

Nechci ji nechat jít.

„Půjdem?“ opakuje Julie svou otázku. A mně to zní jako: *utečeme?*

Kývám hlavou a jen ztěžka odvracím zrak od Sylviina hrobu. Otáčíme se společně vstříc smutečnímu průvodu, otec a dcera – ztraceni a ponecháni napospas. Lidé ustupují, abychom mohli projít.

Nevím, co čekám.

Čekám, že se mi za zády ozve volání mé ženy? Ano, čekám. Odcházím, ale zároveň si moc přeju, aby mě zavolala zpátky. Rozběhl bych se bez váhání.

Vítr se opírá do deštníku nad našimi hlavami a vytrhává mi jeho chladnou rukojeť z dlaně. Zvedá se nad náhrobky dalších lidí, kteří tady zanechali své milované. Tancuje mezi jmény těch, kteří spí, a pak se znepokojujícím tichem mizí v dálce.

Život není ani tak o setkávání, jako spíše o loučení.

„Promiň, zlato,“ říkám Julii a tisknu ji k sobě pod kabát.

A pak už konečně odcházíme.

Prostě maluj, řekla jsi kdysi

Stará ženská – dal jsem jí přezdívku Chůva hned poté, co nám odvyprávěla svůj příběh – se zvedla a odstoupila od plátna, na kterém se před chvílí snažila vytvořit svůj autoportrét.

Vrátil jsem se očima ke své malbě a snažil se soustředit na linku a třesoucí se štětec v mé ruce.

Zadání: Co cítíte uvnitř?

„Nevěnujte pozornost tomu, co byste chtěli cítit,“ řekla nám na úvod vedoucí kurzu. „Ale tomu, co opravdu cítíte. Je důležité dostat to zvíře z klece.“

Za uchem měla zastrčenou tužku a v hustých černých vlasech se jí leskla brož ve tvaru motýla.

„Nenechte se ničím rozptylovat. Nejdůležitější je, abyste se dokázali odpoutat od této místnosti. Od lidí kolem. Ti totiž určují vaše hranice,“ pokračovala a velkými písmeny napsala na tabuli: HRANICE.

„Jenomže,“ stoupla si na pravou stranu tabule a všechny nás přejela pohledem, „vy žádné hranice nemáte.“

Pozvedla bílý kousek křídý do úrovně našich očí. Pak dlouhou bílou čarou „HRANICE“ přeškrtlá. „Na to nesmíte nikdy zapomenout.“

Ten proslov skončil před nějakými deseti minutami a já se teď snažil dát tomu, co bylo uvnitř mě (nebo jsem si to alespoň myslel), nějaký tvar.

Náš kurz pro opětovné nalezení rovnováhy se skládala z patnácti lidí.

Byl tu Študent, který nezvládl zkoušky ve třetím ročníku na vysoké a uprostřed jedné z nich se začal smát. Smích přešel v pláč a pak zase zpátky. Takhle to šlo celých dvacet minut, dokud někdo nezavolal děkana. Když se ho ptali, co se mu stalo, nebyl na to schopen odpovědět. Jediná věta, která z něj vyšla, byla: „Tohle nechci.“

Byla tu Tanečnice, která při obsluhování v restauraci začala stěžujícimu si hostovi před očima trhat na cucky jídelní lístek.

Chůva, která právě teď seděla vedle mě, byla asistentkou ředitele fabriky na výrobu plastových karet. Náplní její práce bylo řídit šéfův nabitý harmonogram, do kterého musela napasovat různá setkání, dobročinnost, golf a programy jeho dětí. Pokud se to šéfovi nehodilo, bylo její prací omluvit se. To ona měla v popisu práce myslet na výročí, narozeniny či svátky. Jednoho dne – uprostřed rozhovoru s jeho čtrnáctiletou dcerou – vytrhla telefon se zásuvky a mrštila jím přes celou kancelář. Telefon prorazil hodiny, které si její šéf

přivezl z Haiti a jejichž zvláštností bylo, že v každou celou hodinu začaly domorodým hlasem doprovázet bubny voodoo tance. Ve chvíli, kdy telefon prorazil ciferník, rozezněl se voodoo tanec všemi kanceláři s nebývalou intenzitou.

Bylo nás patnáct a každý z nás si s sebou přinášel nějaký šrám symbolizující, že jsme překročili určitou mez.

Ze svého výpadku si pamatuju pouze to, že jsem se probudil do prosluněného rána, vypil kávu a vyrazil do práce s úsměvem na tváři.

Pak černý záblesk a já stojím proti bledému obličejí své kolegyně, která na mě beze slova visí očima. Stojím uprostřed kanceláře a doslova cítím tiché, vyčítavé pohledy všech, kteří ten otevřený prostor sdílejí se mnou.

Sjíždím pohledem k její ruce svírající závěrečný report z aktuálního měsíce. Všímám si, že se její ruka třese. Dívám se na ni a sleduju, jak se z koutků jejích očí začínají řinout slzy. Nevím, kde se ve mně ten vztek vzal. Prostě se najednou objevil.

A tak jsem teď seděl v kurzu se čtrnácti lidmi, kteří se pokoušeli svou vnitřní nejistotu proměnit v něco pevného.

Základní pravidlo, které jsem si hned na začátku této skupiny dal, bylo: žádná jména. Pouze přezdívký, které nejlépe vystihují momentální fázi.

Takže proto Študák, Tanečnice, Chůva nebo Pří-
mák.

Žádné příběhy. Na začátku proběhlo krátké seznámení se situací, kterou jsme si prošli, ale to bylo všechno.

„Toto nejsou žádná Áčka, žádný diskuzní kroužek,“ vysvětlovala nám vedoucí (říkal jsem jí Šéfka, i když jí bylo pětadvacet, jak nám s vítězným úsměvem sdělil Študent, který tu informaci vyhrabal, aniž kdo věděl jak). „Co tady budeme dělat, je někde hlouběji. Ve vašich hlavách. Bude těžké to dostat pryč. Ale my se právě o to pokusíme. Nemůžu nic slíbit, ale zkusíme to. *Zkusíme to.*“

Terapie spočívala v tom se „vymalovat“. Být zticha a prostě kreslit. I když jsem tomu nerozuměl – nechápal jsem, jak to může fungovat, ale líbilo se mi to. Mluvil jsem až moc. Na poradách, při pohovorech. Mluvil jsem celé dny, pořád dokola něco vysvětloval.

Když jsem se na první hodině nervózně posadil do třetí lavice a rozhlédl se kolem (vypadali jsme jako skupinka církevního zájezdu, všechny věkové kategorie), nečekal jsem, že do třídy nakráčí mladá holka s broží ve vlasech a přemluví mě, abych se ze svého života vykreslil.

Ale bylo to tak.

A nikdo s tím, zdálo se, neměl problém.

Proto jsem si ji zafixoval jako Šéfku.

Z myšlenek mě vytrhlo hlasité mlasknutí. A pak smích. Chůva. Podíval jsem se vedle, stála naproti svému plátnu a v ruce držela plechovku barvy, jejíž obsah teď vystříkla na plátno.

Cítil jsem kapky barvy i na svém obličejí. Podíval jsem se dolů, měl jsem to i na triku a kalhotách.

„To jako vážně?“

Chůva má slova vůbec nevnímala. Pyšně se dívala na to, co stvořila a její oči zářily zvláštní barvou.

„Hele –“

Mou výtku přerušilo zatleskání. Uličkou mezi lavi-
cemi kráčela Šéfka s úsměvem na tváři.

„Tak tady to máte.“ Došla k Chůvě a zlehka ji polo-
žila ruku na rameno. „Tady to konečně máte.“

Obě se začaly tiše smát.

„To je nějaký pokrok? Prksnout trochu barvy na
plátno?“

Šéfčin pohled se zabodl do mého. „Prosím?“

Zalitoval jsem, že jsem nebyl zticha. Ale už jsem to
nemohl vzít zpátky. „Jde o to – že jenom na ten obraz
prskla trochu barvy – ta barva je teď všude, i na mně.
Takže nechápu, čemu tleskáte.“

„Filipe, tleskáme tomu,“ začala a nadechla se, „že
tady Marie překonala svou hranici. Rozhodla se neo-
mezovat a vyjádřila svůj pocit.“

„To všechno chápu, jenom mi to zkrátka nepřijde
nic extra.“

Pokývala hlavou. „Aha.“

Vykročila směrem ke mně. Začala zkoumat, co jsem
namaloval já.

„Můžeš to popsat?“

Zmateně jsem se na ni podíval. „Cože?“

„Můžeš všem popsat, co jsi namaloval?“

Podíval jsem se na mapu jednoduchých linek, které jsem do té chvíle stačil namalovat.

„No...“

Šéfka s klidným úsměvem trpělivě čekala.

„Nejspíš...“

Otočila se zpátky na Chůvu. „A ty? Jak bys ten svůj obraz nazvala?“

Chůva chvíli přemýšlela. „Jsem... jsem našťvaná?“

Uslyšel jsem nejistý smích od ostatních.

„Jak dlouho už malujeme?“ Šéfčin pohled byl zpátky na mě.

„Asi půl hodiny.“

„No právě. A tys půl hodiny maloval... něco – něco, o čem ani nedokážeš nic říct. Už tomu rozumíš?“

Nebyl jsem si jistý. Ale kývl jsem hlavou.

„To je právě ten problém. Snažíme se všechno nacpat do přihrádek, vymezit liniemi – pokud možno co nejtlustšími,“ pronášela ke všem, to už mířila zpátky k tabuli. „Jenomže krása tohoto světa se skrývá v tom, že jeho obrysy jsou roztřepené. Nedá se hodit do přihrádek. Pokud se ho do nich budeme snažit narvat, tak se rozerve.“

Chůva se ke mně naklonila. „Za to oblečení se omlouvám.“

Mávl jsem rukou. „V pohodě. Přece nás varovala, že se na dnešek máme obléct do něčeho volnějšího. Moje chyba.“ Skoro jsem cítil, jak se mi jazyk zadrhává

v krku. Jako bych polykal cihlu. „To já se omlouvám tobě.“

Usmála se. „Není za co.“

Odložil jsem použité plátno stranou a vzal si nové. Zívala na mě prázdná bílá plocha.

„Řeknu to znovu,“ pokračovala Šéfka. „Nenechte se omezovat – ani sami sebou. Prostě malujte.“

Ponořil jsem štětec do barvy a pak jeho hlavu přiložil k nedotčenému plátnu.

Takže znovu. Vykašlat se na to, co bych chtěl. Prostě být. Podíval jsem se k tabuli.

Šéfka tam stála, opřená o stůl a dívala se na mě.

Takže znovu.

Lehce na mě kývla.

Proč ses smála

Julie pouští mou ruku, sotva za námi zaklapnou vchodové dveře.

Uvítací halou našeho domu prosakuje změť hlasů – tedy dokud nevejdeme dovnitř. V té krátké chvíli se všechno zastaví a mně se zdá, že slyším i kapky, které z mého kabátu dopadají na dřevěnou podlahu.

Po mé pravici stojí obrovská Sylviina fotka. Pochází z jednoho podzimu před lety, než se nám narodila Julie – jedná se o tu klasickou fotku, kdy náhodou zachytíte vzácnost okamžiku. Jedná se o tu fotku, kterou si pak vaši blízcí a přátelé vybírají do svých prezentací, na rodinné večírky.

Teď je tady. Na jejím pohřbu. Existovala snad nějaká vhodnější příležitost?

A tak se teď dívám na její předimenzovaný úsměv, který kdysi vyjadřoval štěstí. Nemůžu si vzpomenout na to, proč se tehdy vlastně tak smála.

„Zlatíčko.“ Moje sestra, Denisa, kličkuje mezi lidmi, kteří zůstávají stát jako sochy.

„Myslela jsem, že jste se někde ztratili,“ říká a svléká Julii kabátek. Ve skutečnosti se ale jedná o jednu z *těch* věť, protože sama nevěří, že bychom se ztratili na cestě k domu, ve kterém žijeme posledních deset let.

Pravdou je, že jsem se s Julií zastavil v jednom fast foodu, abychom si užili toho příjemného hukotu, který se nebude týkat její matky a mojí ženy. Anonymního hluku světa, který přehluší věci, jež je třeba říkat nahlas.

Denisa mě objímá, na chvíli zavírám oči. „Jak se cítíš?“ ptá se.

Začíná mi pomáhat z provlhlého kabátu.

„Fajn. Jde to.“

Nakloní se k Julii. „Zlatíčko, nepůjdeš najít Jonáše?“

Julie se na mě podívá a já kývnu lehce hlavou. Sotva vykročí, chce se mi ji zastavit. Chtěl bych ji k sobě přitisknout a říct slova, která by ji uklidnila. Ale nakonec ji pouze sleduji, jak kráčí halou a mizí v obývacím pokoji.

„Možná jsem to trochu přehnala,“ oznamuje mi Denisa a dívá se na Sylviinu fotku. Do očí jí stoupají slzy. „Jenomže já mám tuhle fotku strašně ráda.“

Pokývám hlavou.

Podívá se na mě, hořký úsměv na tváři.

„Já taky. Kdyby si...“ zarazím se. „Kdyby si Sylvie měla nějakou vybrat, byla by to určitě tahle.“

„Možná trochu menší?“

Usměju se. „Možná.“

Její ruka končí na mém rameni. „Tak běž dál. Spousta lidí čeká na to, až ti budou moci vyjádřit soustrast.“ Letmý polibek na tvář.

Když Sylvie umírala, pořád jsem si říkal, že to zvládnou.

Lidé přece přicházejí o své blízké každou chvíli. V knihkupectvích najdete celou sekci o tom, jak být vdovcem. Sirotkem. Nikoho už to nepřekvapuje. A pokud ano, tak tady máte příručku. Je to lehčí než složit skříň.

„Nevím, čemu ses tak smála.“

„Cože?“ Denisina ruka mi pořád spočívá na rameni.

„Nevím, čemu se tak smála,“ odpovídám a kývnu na Sylviinu fotku. „Nemůžu si na to vzpomenout.“

Chystá se něco říct, ale zarazí se. Místo dalších zbytečných slov se jenom lehce pousměje a kývne.

„Mám jít s tebou?“ zeptá se.

„Možná jenom chvíli.“

„Beze všeho,“ říká a chytne mě za ruku.

Opouštíme Sylviinu fotku a míříme ke smutečním hostům.

Těsně před tím, než se za námi zavře hladina, nachuhujeme se. A pak už počítáme vteřiny.

A pak byl čas tančit

„Ty tomu vážně věříš?“

Ta otázka se zasekla ve vzduchu a vznášela se nad naším stolem.

„A proč ne?“ odpověděl jsem. „Co na tom může být tak špatného?“

Tanečnice pokrčila rameny. „Nic. Kromě toho, že je to jenom jedna – zatraceně velká – bublina.“

Pousmál jsem se. „Tak fajn. Nejsme před soudem. Že jsi zatrpklá, není můj problém.“

Chůva tiše zahučela. U stolu se rozhostilo ticho, všechny oči teď směřovaly k Tanečnici.

„Zatrpklá?“ Tanečnice se naklonila před stůl, na tváři jí hrál úsměv. „Já?“

Kývl jsem a ukázal na ni prstem. „Jo. Ty.“

Seděli jsme v jedné restauraci – závěrečný večírek naší „třídy“. Na stole před námi ležel obrovský talíř s pomalu chladnoucí pizzou. Restaurace byla skoro prázdná – zbyl tu jenom náš hlouček zoufalců s odjištěnou pojistkou a poblikávající žárovka houpající se nám nad hlavami.

„Chci říct,“ pokračoval jsem, „kdo nemůže mít rád romantické filmy?“

Drtivá většina stolu zvedla ruku.

„To byla řečnická otázka.“

„Spíš by ses neměl ptát na to, na co nechceš znát odpověď,“ odtušila Chůva.

„Ha ha. Všichni jste zatrpklá banda.“

„No, ty zrovna taky nejsi veselá kopa.“

„Možná,“ řekl jsem. „Alespoň jsem to nevzdal. Možná mi to nejde, ale snažím se.“

Přímák naoko zívá. „Skončili jste?“

Podíval jsem se na něj. Pak na Šéfku. „Nejspíš.“

„To je moc fajn. Pojdme se konečně bavit.“ Vstal od stolu a odkráčel k jukeboxu, který se nacházel na druhém konci restaurace. Tanečnice vyrazila za ním. Šli vedle sebe a něčemu se smáli. Vypadali spokojeně. Za ty měsíce jsme udělali pokrok.

Restaurací se začaly nést první tóny „Šťastnější“ od Tata Bojs.

„Jdeš?“ zeptala se mě Chůva.

„Za chvíli.“

Dloublá mě do žeber. „Nebud' nabručenej.“

„V pohodě. Přijdu za chvíli. Fakt.“

Vstal jsem, abych ostatní pustil na parket. Posadil jsem se zpátky a podíval se ven. Na tabulové sklo začaly padat dešťové kapky velikosti desetikorun.

Bum. Bum. Bum.

Šéfka zůstala sedět naproti mě.

„Ty tomu vážně věříš,“ zopakovala, tentokrát se ovšem z věty vytratil otazník.

„Chtěl bych,“ řekl jsem. „Víš, co je nejhorší? Že tomu možná nevěřím – ale chtěl bych. Mám rád tu jednoduchost. On potká ji, ona potká jeho – a zůstanou spolu. Žádný špatný konec. Žádná komplikace.“

Zapřela brčko o ukazováček a začala s ním tancovat od jednoho okraje sklenky ke druhému. Položil jsem hlavu na opěradlo a zavřel oči.

Zaslechl jsem její hlas: „Co kdybych ti řekla, že není úplně špatné věřit jednoduchým příběhům? Víš, že jednotlivé scény na sebe můžou navazovat? Že všechno má svůj smysl?“

Otevřel jsem oči. „Řekl bych, ať mluvíš dál.“

„Jak jsme se k tomu dostali? Začalo to tím, žes obhajoval romantický filmy?“

„Asi mám po krk toho, že všichni musíme být cynici a od života nic nečekat. A třeba to tak má být. Ale co když je to ještě větší lež než ta moje?“

Šéfka mě chvíli sledovala. „S tebou se většinou rozcházely holky, co?“

„Vždycky.“

Rozesmáli jsme se.

„Pravdou je, Filipe, že na tvé teorii možná něco je.“

„To bys měla říct Tanečnici.“

„Myslíš Terezu? Nezdá se ti to zvláštní? Že všechny oslovuješ přezdívkou, zatímco ti ostatní říkají jménem?“

„Možná je to jenom další druh kreslení.“

Pousmála se a pak se na mě dlouze podívala. „To si nemyslím.“

„Vždyť já vím,“ řekl jsem nakonec. „Vím, že se jmenuješ Sylvie. Jenom jsem tak nějak doufal, že tímhle vším propluju, aniž posbírám další jména.“

„Nikdy nepochopím, jak by někdo chtěl žít v ještě větší anonymitě,“ pronesla téměř posměšně. Ale když zvedla hlavu, v jejím výrazu nic posměšného nebylo. Spíše si mě jenom nevěřicně prohlížela.

„Tak jak jsi tuhle práci vlastně dostala?“

Sklopila oči a sledovala, jak se jí v koktejlu roztávají kostky ledu. Zvuk dopadajících kapek deště se mísil s hudbou z jukeboxu.

„Aha, nechceš o tom mluvit.“

Zavrtěla hlavou. „Ne – jenom přemýšlím nad odpovědí.“

„Fajn. Dej si na čas.“

„Něco ti ukážu.“ Sylvie otevřela svůj velký skicář, který všude nosila s sebou. Začala prsty jemně převracet jednotlivé listy a pak vytáhla jednu čtvrtku. Chvilí zaváhala a pak ji posunula po stole ke mně.

Na obrázku byla černým pastelem nakreslená sova – ne, spíše to bylo malé sůvě – na hlavě mělo naraženou čepici a v zobáku frkačku.

„Nic ti to neříká?“

„Promiň,“ řekl jsem. „Mělo by?“

Pousmála se. „Nejspíš ne... máš nějaké sourozence?“

„Ségru.“

„Má děti?“

„Ne.“

„Nijak mi to nezlehčuješ. Znáš někoho mladšího než devět?“

Zavrtěl jsem hlavou. „Pomohlo by to?“

„Nejspíš.“

Sylvie natáhla ruku, aby obrázek schovala – chytil jsem kresbu malé sovičky mezi prsty.

Tata Bojs vystřídali Red Hot Chili Peppers. Chůva se houpavými kroky vydala zpátky k našemu stolu.

„Tos namalovala ty?“ zeptal jsem se.

Sylvie chvíli zaváhala a pak kývla.

„Co tady pořád děláte?“ Vzhledl jsem od kresby. Chůva. Marie. Pohupovala se v rytmu znějící písničky. „Copak jsme toho už nenamluvili dost?“

Otočil jsem obrázek směrem k ní. „Rozkrýváme záhadu.“

„S Kuliočkou?“

„S kým?“

„S Kuliočkou,“ zopakovala Marie/Chůva. „Taky sis ho oblíbil?“

Podíval jsem se zmateně na Sylvii. Přiložila si ke rtům prst: *Bud' zticha.*

„No táák!“ zvolala Marie/Chůva a dloubla mě do ramene. „Kdes poslední roky žil? Někde na poušti? Každý malý dítě zná Kuliočku. *Oči velké, zobák malý, menší byste pohledali. Na hlavičce čepec nový, poslouvejte příběh sovy.*“

Můj zmatený výraz ji rozesmál. „Jak bys mohl neznat Kuliočku? Můj vnuk ho úplně miluje.“ Zavrtěla

hlavou a mávla nade mnou rukou. „Nechte už toho a pojďte tancovat. Dětský knížky můžete analyzovat později. Teď je čas slavit!“

Mrkla na mě a už se sunula zpátky na parket.

„Vypadá to, že jsem jediný, kdo neví, o co tady jde.“

„A zatím to tak necháme,“ řekla Sylvie, vzala mi obrázek z rukou a zasunula jej do zpátky do svého skicáře.

„Ale co –“

„Filipe,“ řekla, „některé věci můžou zůstat tajemstvím. Alespoň na chvíli. Vždyť v tajemství je krása. Co by to bylo za život, kdybychom všechno hned s jistotou věděli?“ Vstala od stolu. „Navíc – neslyšels? Teď je čas slavit!“

Nechala mě samotného u stolu a odtančila za ostatními.

Podíval jsem se ven, skleněná výloha nás chránila před mrholením venku.

Starý jukebox vyhrávající písničky o nenaplněných láskách, starých křivdách a pošlapaných snech. Romantická verze světa, ve kterém jsme žili, vtěsnaná do akordů a houslových klíčů. Verze světa, který jsme nemohli žít, tak jsme se o něm rozhodli alespoň snít.

Nevybíráme si svědky těch nejvzácnějších okamžiků našich životů.

Nevybíráme si ani místa, kde se takové okamžiky odehrají.

Začal jsem prsty do stolu vyťukávat rytmus.

Byl čas tančit.

Napospas

Kostky ledu v teplém bourbonu o sebe narážejí a vydávají cinkavý zvuk. Slyším kroužení bříšek prstů po orosených okrajích sklenky. Nejistý smích, který vzápětí střídá rozpačité ticho. Mechanické vrčení koleček auta na ovládání, ženoucího se pod nohama smutečních hostů. Pokašlávání automatického mixéru drtícího přísady do koktejlů.

Stovky zvuků. Desítky hlasů.

Záblesky z pohřbu: Farář drmolící slova o dočasném odpočinku. Kondolující třebíčský starosta, krátce poté, co měl nad Sylviiným hrobem řeč o tom, jak moc pro tohle město znamenala. Finanční příspěvky do městských projektů, ta obrovská malba v místním knihkupectví, kterou kdysi kolaudovalo několik novin, včetně několika celostátních. Pamatuji si, jaký to způsobilo poprask. Starosta mi tiskl ruku, pevně, se sebejistým pohledem.

Obličej muže, který se mnou teď hovoří, je posetý pihami. Zasahují mu i do lalůček uší. Jeho ruka je vlhká od potu, tiskne mi ji nepříjemně dlouho.

„Děkuji,“ slyším sám sebe. „Děkuji moc.“

Můj hlas zaznívá odněkud z dálky. Jsem zavřený ve sklenici, kterou někdo pustil ze strmého kopce dolů. Tluču do stěn a snažím se připravit na chvíli, kdy se rozplácnu na silnici.

Jeho druhá ruka končí na mém rameni. Prsty mi do něj tepe svou báseň o žalu.

„Děkuji,“ opakuji. „Vážně díky.“

„Buďte silnej,“ zazní z jeho úst. Sleduji pihy nad horním rtem. „Buďte silnej. Nesmí vás to zlomit.“

Vůbec toho člověka neznám. Jako by mu Sylviina smrt dala na chvíli právo ke mně přistoupit a sdělovat mi hesla z brožurek.

Pokývám hlavou, jako by ta slova něco znamenala. Jenomže.

Jenomže pořád cítím její vůni. Cítím ji, když obejmu Julii. Na svém oblečení a po celém domě. Dnes ráno jsem na umyvadle našel její vlas. Dlouhý, hnědý vlas, zkroucený na kraji umyvadla – a hned jsem si vzpomněl, jak mě vytáčelo, když vyčesané vlasy nechávala ležet jenom tak. Dokázal jsem jí to donekonečna opakovat. Dnes ráno mi ten zkroucený vlas připomněl, že jsem měl raději mlčet.

Chlápek mi tiskne rameno a upřeně mě sleduje. „Nesmíte.“

Co nesmím? chtěl bych se zeptat.

Zanechává mě uprostřed nevyřčené otázky a odchází. Nevím, jestli se mi ulevilo, nebo to mou samotou ještě zhoršilo. Už si nejsem jistý vůbec ničím.

Chtěl bych ty lidi vyhnat ven, ale zároveň je chci držet u sebe.

„Tati!“

Otočím se za zvukem hlasu své dcery: stojí v chodbě.

„Copak, holčičko?“

Zašklebí se, protože nesnáší, když ji takhle oslovuji. Vzápětí se na našich tvářích rozlije úsměv. Naše malé spiknutí ukryté před zraky všech.

Tiše ke mně vykročí, v ruce plyšovou Malou mořskou vílu, kterou jsme kdysi koupili na nějakém dobročinném bazaru. „Jenom mě napadlo, že bych mohla být s tebou,“ řekne mi a zvedne ke mně své oči, které se tolik podobají Sylviiným. „Teda, jestli chceš?“

„Budu moc rád.“

„Tak fajn,“ poznamená se spokojeným úsměvem. Otočí si mořskou vílu k sobě a přitiskne na hrud’.

Teď už je v bezpečí.

Sami

Předtím.

Stál jsem na kraji jezera uprostřed parku a v ruce jsem drtil pár sucharů, které jsem házel kačenám plujícím na tiché hladině.

Vítr šuměl v letních korunách stromů a nějaké děti hrály panáka a hlasitě se u toho smály. Hluk aut byl skrytý za stromy, sem se nedostal, a tak jsme si mohli tohle místo ukrást pro sebe. Alespoň na chvíli.

Šum větru. Smích dětí a dotyk křídý drolící se o chodník.

„Nečekáš dlouho?“

Otočil jsem se – Sylvie držela pod paží svůj velký skicář (vždycky jej měla u sebe) a druhou rukou si stínila oči před paprsky slunečního světla.

„Ani ne. V pohodě.“

„Fajn.“

Přišla o dvacet minut později. Ale nejspíš to ani netušila.

Opřela svůj skicář o strom a přistoupila ke mně. „Co budeme dělat?“

Nevěděl jsem, co říct. Pobaveně se pousmála.

„Podívej,“ řekla, „jestli chceš krmit kačeny, budeme krmit kačeny.“

Vzala mi z rukou sáček se suchary a začala je házet do vody.

Přistoupil jsem k jejímu skicáři. „Můžu?“

Otočila hlavou a podívala se na mě. „Neměla bych tě to nechat udělat.“

Pozdvihl jsem obočí.

„Je to jako se vším, co ještě není dokončené,“ pokračovala. „Nebo si myslíš, že kdybys slyšel Čajkovského *Labutí jezero* na samém počátku, taky by se ti líbilo?“

„To byla Čajkovského finální verze?“

„Ha ha.“

„Tak můžu se podívat?“

„Ještě chvíli počkej,“ řekla a pokračovala v krmení kačen.

„Trochu jsem po tom našem posledním hovoru zapátral.“

„Fajn. Přišel jsi na něco?“

„Něco málo. Minimálně jsem se seznámil s Kuliočkou.“

Kreslená sova tehdy vystupovala v osmi příbězích. Sylvie pouze kreslila. Text napsal nějaký Patrik Hloušek. Z počátku se jednalo o jednoduché hry slova a obrazu. Barevné pestré barvy doplněné o krátké texty. *Jak Kuliočka proletěl duhou. Jak Kuliočka přemlouval sluníčko.* Poslední dva příběhy se ovšem začaly vyvíjet jiným směrem. Začínalo se schylovat k bitvě. Na dětské čtenáře začínal někdo klást vyšší nároky.

Zároveň se i kresba stávala propracovanější a složitější. Z barev přecházel styl vyprávění do odstínů šedé a větších detailů.

Někde od čtvrtého příběhu se náklad začal stabilizovat. Už nerostl, ale ani neklesal. Ryba byla zaháčkovaná.

„Myslím, že by ten chlápek – ten, co to píše – měl slevit ze svých levičáckých názorů,“ řekl jsem.

Zasmála se. „Cože? Tohles tam četl?“

„Černé na bílém,“ odpověděl jsem. „V těch příbězích nikdy nikdo nezvládl nic vlastními silami. Hrdinou je vždycky kolektiv.“

„A nenapadlo tě, Filipe, že lidi by prostě neměli být na nic sami? Že je to zkrátka o tom, nespoléhat se jenom na sebe?“

„Takže mi chceš říct, že ten Patrik není levičák?“

„Ne, to neříkám. Jasně, že je.“ Odmlčela se. „Jenom je za tím možná víc, než si myslíš.“

„Já si jenom myslím, že by se děti o těchto věcech měly rozhodnout samy.“

Zarazila se a otočila se zpátky ke mně. „Ty ses vážně připravoval. Fajn. Pokud je to téma, o kterém chceš mluvit na našem prvním rande...“

Přistoupil jsem k ní a vzal jí z dlaně pár drobtů. „Zapomeň na to. Řekni mi něco o sobě.“

Zaklesla se mi pohledem do očí a po chvíli nepatrně kývla hlavou.

Svého pravého otce viděla naposledy ve čtyřech letech. Zmizel někam do Kanady, krátce potom, co se

její máma předávkovala metamfetaminem. Doslova se po něm slehla zem. O Sylvii a její starší sestru Dášu se začali starat prarodiče z otcovy strany, Karel a Blanka.

Její děda, který se jim stal otcem a čtyři roky nato ovdověl, byl farářem evangelické církve. Zřejmě to byla i víra v Boha, která jej hnala k odpovědnosti za chyby vlastního syna, a tak péči o jeho dcery dal vše.

První knihu ze série o Kuličkovi věnovala právě jemu.

„Ještě pořád nechceš utéct?“ zeptala se, když skončila.

„Měl bych?“

„Věřím v Boha, Filipe,“ řekla bez náznaku úsměvu.

„To se v týhle malý zemi moc nenosí.“

Hodil jsem kachnám další hrst suchého rohlíku. Rozvířily vodní hladinu a začaly hlasitě volat.

„Tak o tom jsi naposledy mluvila? V té pizzerii? O kouzlu tajemna? O větším smyslu?“

„Zklamalo tě to?“

Pokrčil jsem rameny. To byla ta nejupřímnější odpověď, kterou jsem mohl dát.

„Každý něčemu věří,“ dodal jsem nakonec.

Kachny natahovaly krky a volaly na nás, ať pošleme na vodu další krmení.

„To je ten důvod?“

Zmateně se na mě podívala.

„To proto vedeš tu terapii kreslením? Chci říct – ty naše čmáranice se s tím, co maluješ ty, nedají srovnávat.“

„Jinými slovy: jak se tak velká umělkyně jako já může zavázat k něčemu tak podřadnému?“

Pokrčil jsem rameny. „Tak nějak.“

„Možná. Táta mě naučil, že se máš přestat dívat na čmáranice a začít vidět lidi.“

Pauza. „A cos viděla v těch mých?“

„Co jsem viděla v těch tvých?“ zopakovala a skutečně to v té chvíli vypadalo, jako by jednotlivá písmena odečítala z rozvířené hladiny jezírka, po které kroužily kachny. „Třeba to, že vnímáš svět jako střet černé a bílé. Šedá z něj prostě vymizela. Je to dobro versus zlo. Nic mezi tím. Což je mi sympatické.“

mlčel jsem a čekal, s čím přijde dál.

„Taky jsem tam viděla strach a zároveň zlost. Jenom neumím přesně říct, co je důsledek a co příčina.“

„Tohle všechno se dá vyčíst z pár rovných čar a vlnovek?“

„Tohle a mnohem víc,“ odpověděla. „Ale neboj, všechna tvá tajemství jsou u mě v bezpečí.“

„Sylvie? Proč jsme tady?“

„Zeptal ses mě právě na smysl života?“

„Ne, ptám se tě, proč jsme tady a teď.“

Pokrčila rameny. „To zatím nevím.“

Očistila si ruce od posledních drobků a nastavila svou tvář odpolednímu slunci, které se pomalu sklánělo k obzoru. Vychládající země pokreslená křídami do sebe vpíjela stíny stromů, jejichž koruny se nám tyčily nad hlavou.

Pamatuji si to.

Posadili jsme se na starou dřevěnou lavičku, která stála na kraji jezírka. Naše nohy skoro visely ve vzduchu a země jsme se drželi pouze špičkami bot. Starý kus navlhlého dřeva byl svědkem takových příběhů zřejmě už nespočetněkrát. Svědčily o tom vyryté iniciály a vzkazy. Stará, dřevěná tvář s hlubokými vráscitými rýhami, znající všechna tajemství světa.

Když jsem pohlédl do slunce (oči doširoka otevřené), viděl jsem měsíční krátery. Slyšel hrající si děti nápadně podobné lidem, které jsem ve svém životě potkal. Neseděli jsme na kraji zeleného jezírka, ale na kraji klidného moře, před sebou zdánlivě nekonečný obzor. Snažili jsme se zvednout nohy trochu výše, abychom se nedotýkali země, a natahovali ruce ke hvězdám, které na nebi ještě nevysvitly.

A pak Sylviin dotek na mé dlani. To, jak se mě nejdříve pouze nepatrně dotkla, než propletla mé prsty se svými. S jakou samozřejmostí to udělala.

„To zatím nevím,“ zopakovala a podívala se na mě. Na její vážné tváři pomalu vyrůstal úsměv. Nejdříve lehký náznak, tak jak to s ní bylo vždycky. „Ale určitě na to přijdeme.“

Kostky v oceánu

„A teď těmi kostkami hoď.“

To nejsou klasické kostky, které svírá Julie v sepnutých dlaních. Těmihle můžete vyprávět milión příběhů. Plápolající oheň, raketoplán nebo rozevřená kniha.

„No tak, jen do toho,“ pobídne ji Patrik. „Stačí hodit. Prostě je nech vyprávět.“

A tak to Julie udělá.

Začíná představení, díky kterému děti zapomenou, proč je rodiče do tohoto domu vůbec přivedli. Najednou jsou tu pouze ony a ten dlouhán, ledabyly popisující příběh, který už nikdo nemůže zastavit.

Patrik sleduje obrázky na kostkách a vypráví.

Malý Petr chtěl být odjakživa pilotem stíhaček. Bylo mu sotva šestnáct, ale už byl legendou. Přátelé jej obdivovali a nepřátelé z něj měli strach.

Kostky stojí seřazené jedna za druhou, jako by jejich dráha byla přesně daná a ony čekaly jenom na povel, kdy předvést své estrádní číslo.

Jedna z nich odkrývá zkřížené meče, což, jak Patrik objasňuje, byl znak na trupu Petrova letadla. *Jednoho dne poslali Petra zase nahoru, mezi mraky. Nic zvláštního. Jenže se tam strhla mela.*

Patrik chytne první dvě kostky mezi ukazováček a palec. Pak v jedné chvíli – bez varování – vyhodí jednu z kostek do vzduchu. Těsně předtím, než kostka opíše svou trajektorii, vyhazuje do vzduchu kostku druhou a chytí tu první. Pak znovu a znovu. Miniaturní žonglování. Děti s otevřenou pusou zírají na letecký souboj, který se před nimi odehrává.

Petr to schytá a padá dolů. Bum. Prásk. Vyskočí z letadla, říkají kostky prostřednictvím Patrikových rtů. Ten si přidřepne, a tak je teď svýma očima v úrovni dětí. Jeho dlouhé štíhlé prsty začínají hledat cestičku mezi kostkami ležícími na podlaze.

Pod naším malým pilotem je pouze oceán. Nic. Jenom voda. Trčí na člunu několik dnů. A pak se stane něco zvláštního.

V Patrikově ruce se blýská kostka s otazníkem. Děti se překřikují.

„Bitevní loď?“

„Pirátská loď?““

„Velryba?“

Nic z toho. Patrik ukazuje všem kostku s detailně nakresleným domečkem.

Plující dům, dozvídají se děti. Vypravěč si vychutnává ticho, které nastává. Začíná kostky – jednu po druhé – pomalu skládat na sebe.